

Heder och ära?

Michael Moynihan

rapp^ort

TIMBRO

Heder och ära?

Michael Moynihan

TIMBRO

Timbro, Juni 2007

ISBN 978-91-7566-614-3

Timbro, Box 5234, 102 45 Stockholm

tel 08-587 898 00, fax 08-587 898 55

info@timbro.se, www.timbro.se

Innehåll

Inledning (3)

Tidiga tecken (5)

Förnekar folkmordet i Kambodja (7)

”Myten” om massmord: Förnekar Huemassakern (10)

”Myterna” om Srebrenica och Trnopolje (13)

Bin Ladin och ”synden-straffar-sig-själv”: Att skapa en myt (16)

Utanför protokollet: Alliansen mellan USA och nazisterna (18)

In i den svenska debattens grundvatten (19)

Nutidens mest betydelsefulla intellektuella person? (21)

Om Chomskys stil (22)

Chomsky och vänsterkritiker (24)

Lingvisten (25)

Slutsats (26)

Noter (27)

Inledning

Följande rapport är inte avsedd att vara en fullständig översikt över Noam Chomskys politiska texter – för de är minst sagt omfattande – utan snarare en introduktion till debatten runt hans roll som kritiker av västvärldens, och framför allt USA:s, utrikespolitik. I Sverige är Chomsky ett betrott varumärke inom genren politisk kritik. Det är också värt att notera att kärnpunkten i min kritik inte främst är ideologisk utan inriktar sig på vad jag anser vara ohederlig debatteknik och opålitligt användande av källor samt på hans grovt överskattade status ”som världens främsta intellektuella person”, ett omdöme som han fick i en av *Prospect Magazines* läsaromröstningar.¹ Det finns många som på ett bra sätt kritiserar USA:s makt, och många av dem kommer från den politiska vänstern. Men som jag hoppas kunna visa är professor Noam Chomsky definitivt inte en av dem.

Väldigt få amerikanska politiska kommentatorer har förärats epitetet ”intellektuell gigant” i Europa. Enligt Noam Chomskys svenska förläggare Ordfront passar uttrycket dock honom. Som revolutionär lingvist, *Zelig*-liknande supporter av anti-amerikanska korståg och salongsrevolutionär är Chomsky en amerikan som det är acceptabelt att älska.

The Boston Globe, dagstidningen i Chomskys hemstad, noterade, dock med en antydning till konspiratoriskt tonfall, att ”Chomsky behandlas som en intellektuell kunglighet i Europa, men på hemmaplan dyker hans politiska artiklar upp i obskyra tidskrifter – aldrig på debattsidan i *New York Times* till exempel.”² Professor Richard Posner vid University of Chicago håller uppenbarligen med och konstaterar att ”den etablerade pressen vanligtvis inte publicerar hans intellektuella arbeten”.³

Det är ett återkommande tema på Chomskys officiella hemsida⁴ – det underskattade geniet, utfrys av storfinansens medier. En skribent klagar över att ”USA:s etablerade medier med religiös nit undviker honom”, medan en annan klagar på att Chomsky, som är utbildad och arbetar som lingvist, ”fullständigt ignoreras inom statsvetenskapen”.⁵ Letar man vidare hittar man en artikel där man frågar sig ”varför historikern Noam Chomsky ignoreras”, och där man förvånat beklagar sig över att ”varken *Journal of American History* eller *American Historical Review* eller ens *Reviews in American History* har tagit upp hans politiska utläggningar”.⁶

Men, som *The Boston Globe* helt riktigt påpekade, får han mängder av beröm och inkomster, och uppbackning för sitt kändisskap från sina kamrater i de etablerade medierna i Europa. Och den 26 maj 2007 förstärktes hans ställning i Europa med ett

hedersdoktorat vid Uppsala universitet. Dekanus Anna Sågvall Hein anger både hans lingvistiska arbete och hans långt mer uppmärksammade roll som ”vänsterorienterad kritiker av USAs utrikespolitik” som motivering till utnämningen. Det är Chomskys politiska gärning som gör att han, enligt Sågvall Heins pressmeddelande, ”framstår som en av de mest utåtriktade och nyskapande humanisterna genom tiderna”.⁷

Men frågor om Chomskys dubiösa arbetsmetoder – som har förföljt honom sedan den politiska debuten – får mig att undra hur Uppsala universitet egentligen tänkte.

Tidiga tecken

År 1969, i samband med publiceringen av boken *American power and the new Mandarins* – en hänsynslös sågning av amerikansk utrikespolitik – trädde Chomsky (då lektor i lingvistik vid Massachusetts Institute of Technology) in på den vänsterpolitiska scenen. USA:s form av imperialism, skrev Chomsky, gick enligt ett citat av förre presidenten Harry Truman ut på att förmå världen ”att anamma det amerikanska systemet” med ”fri företagsamhet”.⁸

Men när de vänsterliberala historikernas tyngsta namn, Arthur Schlesinger, recense-
rade Chomskys arga klagovisa blev han förundrad över Trumancitatet. Han kontrol-
lerade källan i fotnoten och fann att Truman aldrig hade sagt så. Citatet, som passade
utmärkt in i Chomskys tes, var helt enkelt påhittat. Efter att ha gått igenom boken
och hans uttalanden noterade Schlesinger, då professor i statsvetenskap vid Harvard-
universitetet, att Chomsky var så fångad i sin politiska radikalitet att han hade ”slutat
bry sig om intellektuell hederlighet”. Han var helt enkelt en ”intellektuell skurk” som
höll på med ”forskningsförfalskning” – en ”extremist med instinktmässig förmåga att
snedvrیدا fakta”. Det skulle komma att bli en vanligt förekommande anklagelse mot
Chomsky.⁹

Konstigt nog är detta en anklagelse som Chomsky, på sitt typiskt otydliga språk, i
grund och botten håller med om. Som han ser det är det den intellektuella människans
plikt att ljuga – eller avstå från att säga sanningen – förutsatt att den pilen träffar det
imperialistiska USA:s eller det kapitalistiska samhällets hjärta. Ta följande uttalande
där Chomsky uppmanar sina anhängare att ignorera de brott som begås av ”auktori-
tära” som strider mot USA för att främja ”rörelsen”:

Vi gör det [kritiserar vietnamesisk stalinism] i ett samhälle som kommer att an-
vända vår kritik ... i destruktiva syften ... Ärliga människor kommer att tvingas
inse att de är moraliskt skyldiga för de förutsägbara mänskliga konsekvenserna
av sina handlingar. En av dessa handlingar är *omsorgsfull kritik*, (min kursivering)
en omsorgsfull kritisk analys av auktoritär statsocialism i Nordvietnam eller
Kuba eller i andra länder som USA försöker skada. Konsekvenserna av en tydlig
kritisk analys kommer att bli att dessa försök stöttas, och alltså bidra till lidande
och förtryck.

Originaltexten:

We are doing it [criticizing Vietnamese Stalinism] in a society that will use our
very critique for ... destructive purposes ... Honest people will have to face the
fact that they are morally responsible for the predictable human consequences
of their acts. One of those acts is *accurate criticism*, (min kursivering) accurate

critical analysis of authoritarian state socialism in North Vietnam or in Cuba or in other countries that the United States is trying to subvert. The consequences of accurate critical analysis will be to buttress these efforts, thus contributing to suffering and oppression.¹⁰

Och han har följt sina egna råd, skamlöst försvarat 1900-talets mest moraliskt vidriga, våldsamma regimer – i ett försök att, som han säger, minska lidande och förtryck.¹¹

Förnekar folkmordet i Kambodja

Schlesingers avslöjande påverkade knappast Chomskys anseende, och förmågan att snedvrída fakta skulle visa sig vara fruktbar. Chomsky avfärdade de rapporter om folkmord som slapp ut från Phnom Penh efter det att de segrande röda khmererna hade tömt staden och lagt grunden till ett av de (proportionellt) värsta folkmorden i mänsklighetens historia.

Stephen Morris, Kambodjaspecialist vid Johns Hopkins University, uppmärksammade i sin recension av Chomskys omfattande arbete om Sydostasien, och speciellt Kambodja, samma böjelse för förfalskning.¹² När Morris undersökte några av Chomskys mer vidlyftiga påståenden upptäckte han att ”fotnoterna inte tål seriös granskning” och att många av de radikala slutsatserna kunde spåras till obskyra marxistiska publikationer som *New England Peacework*. Tecken som pekade på motsatsen ignorerades helt enkelt.¹³

Chomskys klumpiga piruetter runt sanningen och hans ursäktande av politiska massmord framstår i dag som obegripliga. Men på den tiden gjorde han och hans partner Edward Herman, professor i ekonomi (som saknade egentlig utbildning i Asienfrågor), allt för att förringa flyktingars berättelser om Pol Pots grymheter. Till och med när sanningen om de röda khmerernas barbari hade fastslagits och erkänts bortom allt tvivel skrev Chomsky hånfullt om ”det stora rabaldret om det påstådda folkmordet i Kambodja”¹⁴ (min kursivering). När hans arbetsgivare sedan många år, vänstertidningen *New York Review of Books*, publicerade vittnesmål från Phnom Penh tog han avstånd från tidningen för att den ägnade sig åt ”extrem propaganda mot röda khmererna”.¹⁵

I en numera ökad artikel i det radikala politiska magasinet *The Nation*, med den talande titeln ”Förvanskning i fjärde hand”, framhåller Chomsky att samtida rapporter om folkmord byggde på ”vetenskap [som] föll ihop som korthus vid minsta granskning” och att ”det fanns många andra berättelser om händelserna” som överensstämde med hans syn på dem. Han klandrade människor som inte ville tro på rapporter från medlöpare och röda khmer-sympatisörer som helt enkelt ”förnekade att det förekom massavrättningar”.¹⁶ Den ökända tvångsevakueringen av Phnom Penh under vilken bönder tvingades ut på landsbygden och till en säker död var enligt Chomsky ”utan tvivel brutal” men ”kan faktiskt ha räddat många liv”.¹⁷

Han skrev faktiskt: ”Det är ett förvånande *faktum* (min kursivering) att när bevis utsätts för oberoende granskning visar de sig gång på gång och anmärkningsvärt regelbundet vara påhittade, missvisande eller tvivelaktiga.”¹⁸ Det är betecknande för Chomskys metod att det läsaren får är en handfull urskuldande mening; men allt det bevismaterial han påstår vara ”påhittat och missvisande” kan senare visa sig vara sanning.¹⁹

Denna sliriga argumentationsteknik används ofta av Chomsky. Efter att ha förlöjligt överlevandes vittnesmål sida upp och sida ner lägger han till några rader där han fransäger sig allt ansvar i ett försök att bemöta kritiker som anklagade honom för att ha förnekat folkmord.

Chomsky menar att bevisen för massmord ”är fåtaliga och opålitliga och att de upplysta åsikterna täcker ett brett spektrum”.²⁰ Bland detta ”spektrum” av förintelseförnekare citerar han tre ”mycket kvalificerade” källor för att ge stöd åt sin skepsis:

Av utrymmesskäl finns det inte plats för en fullständig redogörelse, men tidningar som *The Far Eastern Economic Review*, the London (sic) *Economist*, the *Melbourne Journal of Politics* med flera har publicerat *analyser av högt kvalificerade specialister* (min kursivering) som har tagit del av alla tillgängliga bevis och dragit slutsatsen att avrättningarna som mest kan mätas i tusental; att dessa ägt rum i områden där röda khmererna haft begränsat inflytande och böndernas varit mycket missnöjda. I de här områdena hämnades befolkningen genom brutala mord som förvärrades på grund av hotande svält som i sin tur berodde på amerikanska härjningar och dödande.

Originaltexten:

Space limitations preclude a comprehensive review, but such journals as *The Far Eastern Economic Review*, the London (sic) *Economist*, the *Melbourne Journal of Politics*, and others elsewhere, have provided analyses by *highly qualified specialists* (min kursivering) who have studied the full range of evidence available, and who concluded that executions have numbered at most in the thousands; that these were localized in areas of limited Khmer Rouge influence and unusual peasant discontent, where brutal revenge killings were aggravated by the threat of starvation resulting from the American destruction and killing.

Men vid närmare granskning visar det sig att en av källorna – *The Economist* – var en insändare, en annan byggde på Pol Pots egna siffror och den tredje var en ledare i en studenttidning skriven av en röda khmer-anhängare, som när Chomsky citerade honom redan offentligt tagit tillbaka sitt påstående.²¹

Det bör noteras att citatet ovan inte bara försöker förringa folkmordet utan också urskulda Pol Pot och röda khmerernas ledarskap, genom att påstå att brotten ”begicks i områden där röda khmererna hade begränsat inflytande och där missnöjet var ovanligt stort bland bönderna” – bönder som svält på grund av USA:s bombningar mot nordvietnamesiska tillhåll i Kambodja flera år tidigare.²²

När Chomsky inför oemotsägliga bevis tvingades erkänna att något fruktansvärt faktiskt hade ägt rum i Kambodja försökte han instinktivt rättfärdiga morderna och lägga skulden på amerikanska axlar. ”Om någon en dag skulle utföra en seriös studie av hur västerländsk imperialism har påverkat de kambodjanska böndernas liv kan det mycket

väl hända att man bakom de berömda leendena upptäcker det direkta och förståeliga svaret på det imperialistiska systemets våld.”²³ Detta är ren och skär galenskap, ett tydligt försvar av massmord, under förutsättningen att skulden kan läggas på ”västerländsk imperialism”. Samma hypotetiska studie – som fick förbli hypotetisk eftersom det kommunistiska styret mördade nästan en tredjedel av landets befolkning – ”kan också komma att visa att de röda khmerernas program fick ett positivt gensvar från delar av de kambodjanska bönderna för att det behandlade grundläggande problem med rötter i det feodala förflutna, som förvärrades av det imperialistiska systemet och som slutligen utmynnade i okontrollerat barbari”.

För många vänsteranhängare, som till exempel professor Brad DeLong vid University of California (Berkeley), blev Kambodjahistorien droppen. Efter att ha gått igenom Chomskys politiska texter, och speciellt hans ”arbete” om folkmorden i Kambodja, tog DeLong inte bara avstånd från Chomskys förnekelse av massmorden utan också från hans ”kult” med anhängare som fortsatte att försvara honom. ”Jag förstår inte hur någon kan påstå att Chomskys lögn är ’otypiska’ för hans arbete”, skrev DeLong. ”De är helt enkelt för många.”²⁴

Till och med Anthony Lewis, som länge var den mest vänstervridna kolumnisten på *New York Times*, skrev: ”Ett fåtal av västvärldens intellektuella, med professor Noam Chomsky i spetsen, vägrade att tro på det som hände i Kambodja. I början trodde de i alla fall att rapporterna om mord var en konspiration från amerikanska politiker och amerikansk press för att knäcka den kambodjanska revolutionen.”²⁵

Bara Kambodjahistorien, som Chomsky håller fast vid än i dag, borde ha räckt för att få Uppsala universitet att ompröva hans referenser som såväl forskare som ”humanist”.

”Myten” om massmord: Förnekar Huemassakern

När vi nu har studerat det mest uppenbara fallet av folkmordsförnekande ska vi titta på ett mindre känt exempel, nämligen massmorden i den vietnamesiska staden Hue under Tetoffensiven 1968. Eftersom Chomsky febrilt stödde kommunisterna i Nordvietnam hade han naturligtvis ett starkt personligt intresse av att förneka att en sådan massaker hade ägt rum.

Hans åsikt hör hemma på den yttersta vänsterkanten. Till och med vänstersympatisören och antikrigshistorikern Neil Sheehan, författare till klassikern *A bright shining lie*, erkänner att ”dödsiffran enligt försiktiga beräkningar var 3 000” – andra beräknar att antalet offer uppgår till 5 000.²⁶ En annan antikrigsjournalist, Pulitzer Prize-belönade *Time Magazine*-korrespondenten Stanley Karnow, rapporterade att 3 000 offer ”hade skjutits eller klubbats ihjäl, eller begravts levande”.²⁷

Den nordvietnamesiske generalen Tran Do förnekade omedelbart de överlevandes berättelser och beskyllde de samlade bevisen för att vara ”påhittade”. Chomsky följde snart i Tran Dos fotspår. Tio år senare öste han förakt över personer som sprider kunskap om det ”mytiska blodbadet”²⁸ i Hue, och anklagade dem för att sprida ”påhittad propaganda”.²⁹ Ett dokument med listor på invånare som avrättats av Vietcong som hittats är antagligen en förfalskning, hävdar Chomsky, men han ger inga bevis som stöder detta påstående. Men även om dokumentet är äkta tycker Chomsky inte att det bevisar någon massaker.³⁰

”[Det stulna dokumentet lyder:] ’Vi dödade 1 892 förvaltningsanställda, 39 poliser, 790 tyranner, 6 kaptener, 2 löjtnanter, 20 fänrikar och flera plutonsbefäl.’ Denna mening och hela dokumentet ansågs bekräfta USA:s och Saigons version av vad som hade hänt, trots det faktum att det ingenstans i dokumentet påstås eller ens antyds att några civila hade *avrättats*.” (kursivering i originalet)

[The captured document reads:] ”We eliminated 1,892 administrative personnel, 39 policemen, 790 tyrants, 6 captains, 2 first lieutenants, 20 second lieutenants, and many non-commissioned officers.” This sentence and document were accepted as confirmation of the US-Saigon version of what had taken place, despite the fact that nowhere in the document is it claimed or even suggested that any civilians had been *executed* (kursivering i originalet).³¹

Det är så här Chomsky gör när han försöker blanda bort korten. Ett dokument som härrör från fienden beskriver ”eliminering” av bland annat ospecificerade ”tyranner” och personal, och massgravar som grävs ut i trakterna kring Hue, men dokumentet

använder inte ordet ”avrätta” och det säger inte heller uttryckligen att ”civila” fanns bland offren, i motsats till nästan 800 ”tyranner” som nog säkert fick vad de förtjänade.

Chomsky byter sedan spår, precis som i Kambodjafrågan, genom att erkänna att något faktiskt hände. Människor dödades i Hue, skriver han, men detta orsakades antagligen av USA och landets allierade i Sydvietnam. Han låter sig inte övertygas av vittnesmål, av fältrapporter som erövrats från Vietcong eller av tusentals uppgrävda kroppar som kastar mörka skuggor över hans bundsförvanter. Däremot citerar han utan att tveka en källa som ”spekulerar i” att ”imperialismens” krafter kan ha varit skyldiga till morderna.³²

Chomsky blev känd när han opponerade mot Vietnamkriget och stödde de nordvietnamesiska kommunisterna både i tysthet och offentligt. Men när den hårdföra vänsterns utopiska drömsamhälle snabbt och ganska förutsägbart förvandlades till en Stalinistisk mardröm förnekade Chomsky, sin vana trogen, att han någonsin stött Ho Chi Minhs gerilla. 1994 sade han till tidningen *New Statesman*: ”Om man tittar på allt jag skrivit om Vietnamkriget finns det inte *ett enda ord* som stöder Vietcong. Hela vänsterrörelsen stödde Ho Chi Minh. Jag sa att Nordvietnam är en brutal stalinistisk diktatur”³³ (min kursivering).

Ett sådant uttalande är lögnaktigt även enligt Chomskys låga krav på sanning. Ta vilken bok som helst som han skrev under eller direkt efter kriget – *New Mandarins* är en bra början – och försök hitta ett enda citat där han kritiserar den nordvietnamesiska regimen eller ett enda litet uttalande om att landet var ”en brutal stalinistisk diktatur”.

Det är värt att påminna om att Chomsky 1970 bjöds på en propagandaresa till Hanoi av den nordvietnamesiska regimen, under vilken han gjorde ”solidaritetsprogram” som sändes i Radio Hanoi och då han, med hans egna ord, fick upp ögonen för ”det konstruktiva arbete som det vietnamesiska folkets socialistiska revolution har genomfört.”³⁴ När han sammanfattar sin resa i *New York Review of Books* (en tidning som sedan länge har slutat att publicera hans texter) berättar han entusiastiskt hur hans värdar visar honom fabriker, åkrar och skolor där ”utbildningsnivån var anmärkningsvärt hög, utan tvekan lika avancerad som något jag har sett i USA” och ”sedan några år tillbaka kan praktiskt taget alla vuxna läsa och skriva”.

Med en otrolig godtrogenhet meddelade han att ”ledarskapet [i Nordvietnam] verkar ta hand om ... problem på ett flexibelt och intelligent sätt”.³⁵ Den brutala kollektiviseringsprocessen var, enligt Chomsky, som inte talade vietnamesiska, ganska populär eftersom ”det verkar som om det demokratiska deltagandet i byarna och på regional nivå är ganska högt”.³⁶ Detta är knappast ett överraskande uttalande när man jämför det med hans tidigare försvar av Maos folkmordsliknande ”landreform” – det så kallade Stora Språnget. 1969 skrev Chomsky att ”kollektiviseringen i Kina, i jämförelse med den i Sovjetunionen, litar mer till övertalning och ömsesidig hjälp än till tvång och

terror och verkar ha varit mer lyckad”.³⁷

När Saigon hade invaderats 1975 skulle Sydvietsnams nya härskare tvinga in en miljon i ”omskolningsläger”, jaga hundratusentals människor i landsflykt på jakt efter politisk frihet och kontrollera avrättningen av oräkneliga så kallade kollaboratörer. Chomsky hade en annan syn på saken och menade att nordvietnameserna stod i spetsen för ”ett mirakel av försoning och återhållsamhet” som inte hade någon historisk motsvarighet.³⁸

Chomskys rapporter från Vietnam bevisar inte bara att han stödde ”de stalinistiska nordvietnameserna” utan också att han i stället för att uppträda som akademiker, forskare eller ”humanist” (för att använda Uppsala universitets ordval) blev en ”nyttig idiot” i Lenins tradition. I väst blev Chomsky en kugge i partiet i samma anda som John Reed, Jan Myrdal och Beatrice Webb, mer intresserad av revolutionära framgångar än moralisk klarhet.

Richard Posners klarsynta observation, att Chomsky aldrig erkänner några misstag, är återigen relevant här. Jämför Chomskys upplevelser i Vietnam med den franska vänsterjournalisten Olivier Todds. Han förklarade, liksom många journalister i den generationen: ”När jag kom till Hanoi första gången 1967 ville jag inte se hur regimen var, och det gjorde jag inte heller. När jag kom tillbaka till Hanoi 1973 slog det mig plötsligt – de är ju röda fascister.”³⁹

Men ibland slinker det ur Chomsky att han mycket väl visste vad som hände och i själva verket *stödde* denna typ av ”röd fascism”. Terrorism, förklarade han, är ofta befogad för att föra revolutionen framåt:

”Jag godtar inte slutsatsen att vi ska fördöma FNL:s terror utan invändningar, bara för att den var så fruktansvärd. Jag tror att vi faktiskt måste jämföra kostnaderna, hur hemskt det än låter. Och om vi ska ta ställning på det moraliska planet – vilket jag tycker att vi ska – måste vi fråga oss både vilka konsekvenserna av att använda terror blev och vilka de skulle ha blivit om det inte hade gjorts. Om konsekvenserna av att inte använda terror skulle ha blivit att bönderna i Vietnam hade fått fortsätta att leva som bönderna på Filippinerna, då tycker jag att terrorn var berättigad” (min kursivering).

Originaltexten:

*”I don’t accept the view that we can just condemn the NLF terror, period, because it was so horrible. I think we really have to ask questions of comparative costs, ugly as that may sound. And if we are going to take a moral position on this – and I think we should – we have to ask both what the consequences were of using terror and not using terror. If it were true that the consequences of not using terror would be that the peasantry in Vietnam would continue to live in the state of the peasantry of the Philippines, then I think the use of terror would be justified”*⁴⁰ (min kursivering).

”Myterna” om Srebrenica och Trnopolje

2003 avslöjades den så kallade Ordfrontaffären i svenska tidningar. Den gick i korthet ut på att Diane Johnstone förnekade att massakrerna i Srebrenica hade ägt rum, och tidningen *Ordfront* stödde denna idiotiska propaganda. Johnstones bok om Balkan-kriget – en otäck, osund, propagerande pseudohistoria – hade en kort reklamtext av Noam Chomsky på omslaget, och när *Ordfront* attackerades för att ge tyngd åt hennes förnekelse skrev han ett brev till tidningen där han upprepade sitt stöd för hennes ”enastående forskningsarbete” om Serbien.^{41, 42}

Här ser vi åter hur ”humanisten” sätter hatet mot USA före ett äkta intresse för mänskliga rättigheter. Chomsky, Johnstone, Ordfront och en liten grupp vänsterextremister bestämde sig för att om Clintons regering förklarade krig mot Slobodan Milosevic och anklagade honom för folkmord så måste slutsatsen vara att det var han som var den missgynnade parten. Det var antagligen serberna som blev styvmoderligt behandlade. Det var en hållning som, när den granskades av forskare, journalister och ögonvittnen, ansågs vara både stötande och absurd.

Det säger sig självt – och det är därför det är relevant i den här studien – att Chomskys syn på konflikten följde *exakt* samma mönster som ”kontroverserna” kring Kambodja och Vietnam. Först bagatelliseras serbernas grymheter, tonas ner eller *förnekas* totalt. Sedan påstår han att om de har hänt så rör det sig om enstaka incidenter som inte kan förknippas med den officiella politiken och slutligen erkänner han brotten men skyller dem på USA, Storbritannien eller NATO.

I sitt brev till *Ordfront* bagatelliserar Chomsky först ”påståendena” om folkmord:

Man syftar uppenbarligen på det uttalande (på sid 117) där Johnstone *vederlägger påståendet* att anklagelsen om ”folkmord” bevisas av det faktum att serberna som erövrade Srebrenica erbjöd kvinnor och barn fri lejd. Som svar på detta *absurda påstående* skriver [Johnstone]: ”En sak är emellertid självklar, nämligen att man inte begår ’folkmord’ genom att skona kvinnor och barn” (min kursivering).

Originaltexten:

”Reference is apparently to Johnstone’s statement (p 117) *refuting the claim* that the charge of ”genocide” is demonstrated by the fact that the Serbs who conquered Srebrenica offered safe passage to women and children. In response to this *absurd claim*, [Johnstone] writes: ”However, one thing should be obvious: one does not commit ’genocide’ by sparing women and children.” (min kursivering)

Detta stycke revisionism, säger Chomsky, utgör ”en alldeles korrekt kommentar” från Johnstone, som han uppenbarligen håller med om. Det står också klart att hans helhjärtade stöd sträcker sig inte bara så långt som till att sätta citationstecken kring ordet ”massaker”. Han skriver faktiskt att ”en stor del av anklagelserna inte har något stöd i fakta och att mycket av dem är rena påhitt”.⁴³ (Om detta språkbruk inte låter bekant läs om styckena ovan, speciellt de om Kambodja.)

Det kan ha skett ett folkmord i Srebrenica – han verkar inte kunna bestämma sig i den frågan⁴⁴ – men i vilket fall som helst ”visste Milosevic inget om det”. När nyheterna om grymheterna nådde de styrande i Belgrad påstår Chomsky att de blev ”förfärad”.⁴⁵ Och vidare, precis på samma sätt som när han försvarade de röda khmererna, begicks alla eventuella grymheter av serbiska styrkor ”efter USA:s och NATO-styrkornas bombningar”.⁴⁶ *Djävulen tvingade dem helt enkelt.*

Chomskys hållning i frågan om serbernas övergrepp och folkmord blev för mycket till och med för en av hans i vanliga fall allierade, *The Journal of Marxist-Humanism*, som beklagade att ”Det fanns en tid då man kunde räkna med att en radikal kritiker skulle attackera den skyldiga regimen när han möttes av våldtäktsläger och massavrättningar av en etnisk minoritet, avslöja västmakterna som medskyldiga och visa solidaritet med förtryckets offer. Men så är det inte längre – i alla fall inte att döma av Noam Chomskys senaste bok om kriget i Kosovo.”⁴⁷

Chomsky intog samma hållning när han stödde tidningen *Living Marxism*s förnekande av de serbiska koncentrationsläger som dokumenterades av reportrar från den brittiska TV-kanalen ITN i ett känt reportage. Läsaren kommer kanske ihåg de gripande foton på en utmärglad Fikret Alic som står bakom taggtrådstängslan i ett serbiskt koncentrationsläger. För många framkallade bilderna minnen från befrielsen av Auschwitz, och andra krävde snabba militära insatser från västvärlden. För Chomsky var det dags att hala fram den nobla lögnen.

Chomsky: [O]m du tittar på bevakningen [d v s mediebevakningen av kriget på Balkan som nämnts tidigare] fanns det till exempel en känd händelse som påverkade opinionen i väst radikalt och det var fotot av den magra mannen bakom taggtråd.

Reporter: Som visade sig vara fingerat.

Chomsky: Just det. Magra män bakom taggtråd. Det var Auschwitz och Auschwitz ’får inte hända igen’.

Originaltexten:

Chomsky: [I]f you look at the coverage [i.e. media coverage of earlier phases of the Balkan wars], for example there was one famous incident which has completely reshaped the Western opinion and that was the photograph of the thin

man behind the barb-wire.

Interviewer: A fraudulent photograph, as it turned out.

Chomsky: You remember. The thin men behind the barb-wire so that was Auschwitz and 'we can't have Auschwitz again.'⁴⁸

När *Living Marxism* publicerade sitt påstående att bilderna var en avancerad bluff stämde ITN tidningen för ärekränkning – och vann. Men trots att vittnesmål från offer, experter och journalister bekräftade de serbiska lägrens fasor behöll Chomsky huvudet i sanden: ”*Living Marxism* hade antagligen rätt.”⁴⁹ Ed Vuillimy från *The Guardian* som rapporterade om ohyggligheterna i Trnopolje är ”en mycket bra journalist”, skrev Chomsky, ”men han råkade dras in i en historia som antagligen inte är sann”. Bilderna som visades på ITN var ”antagligen missförstådda eller misstolkade”. ”Det är inte säkert att [man tolkade bilderna] rätt.”⁵⁰ Och så vidare. Om vi bortser från en skamlös dubbeltydighet (notera hur han ständigt använder ordet ”antagligen”) står det klart att Chomsky förnekar vittnesmålen från dem som torterades, mördades och våldtogs i Trnopolje.

Den pålitligt vänstervridna tidningen *Guardians* uttalande om fallet Trnopolje-*Living Marxism* slår an rätt ton:

I historieböckerna kommer vi att läsa att ITN rapporterade sanningen när de i augusti 1992 avslöjade de fasansfulla koncentrationsläger där Serberna samlade sitt muslimska och kroatiska villebråd i Bosnien ... Skam över dem ... de dårar som stödde massmorden, de cyniker och diletteranter som stöttade dem, gav dem trovärdighet och skrev under på deras avskyvärda projekt.

Originaltexten:

And history will record this: that ITN reported the truth when, in August 1992, it revealed the gulag of horrific concentration camps run by the Serbs for their Muslim and Croatian quarry in Bosnia ... Shame ... on those fools, supporters of the pogrom, cynics and dilettantes who supported them, gave them credence and endorsed their vile enterprise.⁵¹

När vänsterprofessorn Michael Berube läste Chomskys ursäkter för den serbiska hypernationalismen gav han sin kortfattade, icke-akademiska syn på saken: ”Okej, det här måste få ett slut. Nu.” Det är, sa Berube, helt enkelt ”en massa lögn”.⁵²

Bin Ladin och ”synden-straffar-sig-självt”: Att skapa en myt

I sina försök att skylla allt våld på amerikanerna har Chomsky flera gånger påstått att Usama bin Ladin må vara en blodtörstig skurk men det är CIA som ytterst bär ansvaret för att ha skapat honom. Med andra ord är det helt enkelt ett fall av ”synden-straffar-sig-självt”: Frankensteins monster återvänder för att attackera sin skapare. Direkt efter attackerna den 11 september intervjuades Chomsky av den serbiska radiokanalen B92 och sa att bin Ladin ”var en av många fundamentalister och extremister som beväpnats och finansierats av CIA”.⁵³ Om USA inte vill bli attackerade av muslimska al-Qaida borde ”de nuvarande ämbetsmännen i Washington aldrig ha stött [bin Ladin] under 1980-talet”.⁵⁴

Detta var en idé som snabbt fick fäste i den svenska debatten, säkerligen understödd av att Chomskys upprepade sina påståenden. En krönika i tidningen *Socialisten* i november 2001 redovisar de vanliga påståendena om att ”bin Ladin, i nära samarbete med CIA, hade varit en av ledarna för den USA-dominerade islamistiska alliansen mot Sovjet i Afghanistan ...”⁵⁵ I *Expressen* upprepar Peter Kadhammar påståendet och hävdar bestämt att han under kriget mot Sovjetunionen ”var en av USA:s allierade, en av dem som CIA försåg med vapen och informationer”.⁵⁶ Mikael van Reis skrev i *Göteborgs-Posten* om USA:s förmodade ansvar för att ha skapat antiväst-jihadisten: ”Det var också vid denna tid som CIA mobiliserade och beväpnade islamister i Afghanistan för att bekämpa superstat nummer två, Sovjet – bland dem en viss Usama bin Ladin.”⁵⁷

Nu är det ett accepterat faktum, men fanns det egentligen ett sådant här samröre?

Påståendet om ett samband mellan CIA och bin Ladin förnekas av såväl al-Quaidas ledare Ayman al-Zawahiri som av bin Ladin själv. Zawahiri skrev i sin självbiografi att CIA:s pengar ”stödde Pakistan” medan ”de unga arabiska mujahedinernas relation till USA var helt annorlunda”. bin Ladin berättade för reportern Robert Fisk att ”varken jag eller mina bröder såg några bevis på amerikansk hjälp”. I en annan intervju från 1996 berättade han åter för Fisk att ”vi var aldrig vänner med amerikanerna” för de stödde Israel vilket gjorde dem till ”våra fiender”. bin Ladins kollega och ”afghanarab” mujahedin Abdullah Anas bekräftade att ”om du menar att de hade en relation i den meningen att CIA träffade araber ... och krigade tillsammans med dem – det hände aldrig”.⁵⁸

CNN-journalisten Peter Bergen, som har skrivit flera böcker om bin Ladin, slog fast att ”CIA och ’afghanaraberna’ hade inget intresse av att ha kontakt med varandra”. Han skrev att teorierna om CIA och bin Ladin ”kanske är bra nyhetsmaterial men det är dålig historieskrivning”.⁵⁹

Journalisten Steve Coll var korrespondent för *Washington Post* i Pakistan under kriget mot Sovjetunionen. 2004 skrev Coll den allmänt hyllade och Pulitzer Prize-belönade *Ghost wars*, en svidande kritik av hur USA övergett Afghanistan sedan Röda armén dragit sig tillbaka och hur CIA varit inblandade i deras militära nederlag. Enligt journalisten och författaren Gösta Hultén, som recenserade *Ghost wars* i *Aftonbladet*, verkar det som om Colls bok stöder Chomskys påstående: "Steve Coll visar hur USA skapade, finansierade och beväpnade den verkligt farliga delen av den terrorism man i dag säger sig behöva hela världens oreserverade stöd för att bekämpa, samtidigt som man ger stöd åt nya militanta galningar som man snart måste starta ett nytt krig för att bekämpa."⁶⁰

Men antingen är Hultén en ouppmärksam läsare eller så missleder han oss med flit. Enligt Coll finns det inga bevis för det av Chomskys flitigt framhållna "samröret". Påståendena grundas på spekulativa gissningar; om USA stödde mujahadinerna i Afghanistan så följer av detta att de "lärde upp" Usama bin Ladin. Men som Coll visar (och många andra har bekräftat) arbetade CIA uteslutande med pakistansk underrättelsetjänst och inte med de så kallade afghanaraberna som hade samröre med och styrdes av den saudiska underrättelsetjänsten GDI. De var två olika, separata rörelser. Som Coll förklarar:

Bin Ladin opererade i den saudiarabiska underrättelseverksamhetens specialgrupper, där CIA inte hade någon insyn. I CIA:s arkiv har man inte registrerat någon direkt kontakt mellan CIA-tjänstemän och bin Ladin under 80-talet. Inför kongressen 2002 avlade CIA-tjänstemän vittnesmål under ed på att det inte förekommit några sådana kontakter och det gjorde också flera andra CIA-tjänstemän och amerikanska tjänstemän i intervjuer ... Om CIA verkligen hade kontakt med bin Ladin under 80-talet och sedan mörklade det gjorde de ett mycket bra jobb.

Originaltexten:

Bin Laden moved within Saudi intelligence's compartmented operations, outside of CIA eyesight. CIA archives contain no record of any direct contact between a CIA officer and bin Laden during the 1980s. CIA officers delivering sworn testimony before Congress in 2002 asserted that there were no such contacts, and so did multiple CIA officers and U.S. officials in interviews ... If the CIA did have contact with bin Laden during the 1980s and subsequently covered it up, it did an excellent job.⁶¹

Utanför protokollet: Alliansen mellan USA och nazisterna

I ett långt porträtt i *The New Yorker* berättar Larissa MacFarquhar hur Chomsky "tystar" en student som inte håller med honom om hur USA hjälpte nazisterna: "Nåja, vi har sett i ryska arkiv att Storbritannien och USA sedan började stödja arméer som Hitler grundat för att hålla tillbaka de ryska framryckningarna. Tiotusentals ryska soldater dödades. Tänk dig att du sitter i Auschwitz. Skulle du vilja att ryska trupper hölls tillbaka?"⁶² Med andra ord: USA slogs med Hitler och hindrade därför befrielsen av Auschwitz och förlängde Förintelsen.

För alla som har studerat ämnet var detta chockerande nyheter. Skribenten John Williamson menade att påståendena var "absurda, förvånande och häpnadsväckande" och skrev till Chomsky och bad om ytterligare källor för hans påstående. När han insåg att han avslöjats förnekade han uttalandet och kallade artikeln från *The New Yorker*, bland andra förolämpningar, för en "löjlig skvallerkrönika" och ett simpelt försök att "dra skam över en hatad politisk fiende", trots att han tillsammans med tidningens faktagranskare hade läst igenom artikeln innan den publicerades och inte haft något att invända.⁶³ Men oturligt nog för Chomsky visade MacFarquhar Williamson var han kunde hitta en videospelning av föreläsningen där citatet kunde bekräftas. Professor Chomsky hade med andra ord helt enkelt hittat på en händelse som skulle bevisa en allians mellan USA, Storbritannien och Hitlertyskland.

När han tvingades erkänna att citatet faktiskt stämde skällde Chomsky ut Williamson och menade att det var "absurt att citera påståenden från en klassrumsdiskussion" där han använder sig av många djärva påståenden utan saklig grund, får man anta.⁶⁴ Uppsala universitet borde kanske ha frågat Williamson och MacFarquhar om Chomskys undervisningsmetoder.

In i den svenska debattens grundvatten

Antagligen på grund av Chomskys oerhörda popularitet har hans missbruk av källmaterial, förvanskning av citat och offentliga uttalanden har också letat sig in i den svenska debattens grundvatten. Exempelvis påstod Chomsky, med sedvanlig indignation, att *Time Magazine* rapporterade om massakern i Östtimor med illa dold skadeglädje, trots att den källa han hänvisar till faktiskt gjorde motsatsen. *Aftonbladets* Åsa Linderborg återgav sedan denna anklagelse, men angav inte Chomsky som källa:

”Amerikanska elitmedier välkomnade folkmordet [i Östtimor]. Enligt *Time Magazine* var det ”västs bästa nyhet på årtal i Asien” och de skrev lyckligt om ”det kokande blodbad som tog 400 000 liv utan att nästan någon märkte det.”⁶⁵

Skrev *Time* verkligen att ett Suhartolett folkmord var ”västs bästa nyhet på årtal i Asien”? Rapporterade tidningen ”lyckligt om det kokande blodbad som tog 400 000 liv” som Linderborg – genom Chomsky – hävdar? Det korta svaret är helt enkelt nej. Här är *Time Magazines* redogörelse, utan utelämnningar eller förkortningar:

Kometen Ikeya-Seki uppenbarade sig vid horisonten i öster i Indonesien en tidig morgon i oktober förra året. Gåttfulla profeter på ön Bali iakttog den under tio dagar från foten av vulkanen Agung, skapelsens mittpunkt och de Stora gudarnas hem. De var oroliga. Det var ett omen, varnade de, som förebådade många dödsfall och ett regeringsskift i landet. Profeterna hade bara alltför rätt. I ett kokande blodbad som nästan obemärkt tog 400 000 liv gjorde Indonesien, Sydostasiens utspridda jätterike, en helomvändning. Man bytte inte bara regering utan också den politiska inriktningen i grunden, radikalt och oväntat.

Originaltexten:

The Ikeya-Seki comet appeared on Indonesia's eastern horizon early one morning last October. From the base of the volcano Agung, navel of creation and home of the Great Gods, the mystic prophets of the island of Bali watched it streak through the sky for ten days and were alarmed. It was an omen, they warned, of much death and change of government in the land. The prophecy was all too accurate. Amid a boiling bloodbath that almost unnoticed took 400,000 lives, Indonesia, the sprawling giant of Southeast Asia, has done a complete about-face. It changed not only its government but its political direction, fundamentally, radically and unexpectedly.⁶⁶

Och hur var det med det besvärande citatet att antikommunistiska massmördare var "västs bästa nyhet på årtal i Asien"? Åter måste hela citatet refereras:

Även om Indonesiens förhållande till väst har blivit hjärtligt igen, ska man inte förvänta sig att Indonesien har förvandlats till en allierad i det kalla kriget. Suhartos regim är i grund och botten nationalistisk och kommer att behålla en strikt neutralitet mellan öst och väst. "Man får hoppas att USA inte tänker försöka få oss att dansa efter sin pipa", sa Suharto i förra veckan. USA kunde utan problem acceptera detta smakprov på indonesisk humor. De behöver självfallet inte ta till så handgripliga metoder. Indonesiens dramatiskt ändrade inställning behöver ingen ytterligare påtryckning för att göra det till mer än det redan är: västs bästa nyhet på årtal i Asien.

Originaltexten:

Though cordiality has returned to Indonesia's relations with the West, no one should imagine that Indonesia has become a cold-war ally. The Suharto regime is basically nationalistic, and intends to maintain strict neutrality between West and East. "It is hoped that America will not try to orbit us as an American satellite", Suharto said last week. That bit of Indonesian humor could be accepted with grace by the U.S., which, of course, has no need to try any such orbiting. Indonesia's dramatic new stance needs no additional push to make it more than what it is: the West's best news for years in Asia.

Man måste medvetet ignorera de föregående meningarna för att kunna antyda att *Time* stödde folkmord i Asien. Som man klart kan se från källtexten syftar författaren på att Indonesien tar ett kliv bort från Sovjetunionen och Kina – kalla krigets *realpolitik* på gott och ont – och *inte* morden på civila. Förresten syftar kommentaren om "bästa nyhet" uppenbarligen på de rådande åsikterna i Washington, inte på författarens eller *Time Magazines* åsikt.

Detta är bara ett av många exempel på hur Chomskys lättsinniga hantering av fakta har kommit att föra svenska *Aftonbladet*-läsare bakom ljuset. Denna påstådda skadeglatt folkmordiska massmediala rapportering avslöjades för länge sedan men, som Richard Posner vid Chicagouniversitetet en gång sa: "Chomsky erkänner aldrig att han har fel" och hans böcker förblir därför okorrigerade.⁶⁷

Nutidens mest betydelsefulla intellektuella person?

Chomskys bluffande återfinns även i texter på olika bokomslag. *Hegemony and survival*, en nyutgiven essäsamling, informerar de potentiella köparna att de, om de köper boken, kommer att få ta del av en avhandling om USA:s utrikespolitik, som enligt *New York Times*, är skriven av ”nutidens mest betydelsefulla intellektuella person”.

Detta väckte *Svenska Dagbladets* ledarskribent Claes Arvidssons vrede och han undrade, medan han kritiserade Chomskys undanflykter, hur en så förnäm publikation kunde låta sig luras så lätt? ”I *New York Times* har Chomsky utnämnts till den störste nu levande intellektuelle. Det är svårt att förstå varför.”⁶⁸ Man kan knappast anklaga Arvidsson för att vara godtrogen – citatet publiceras ofta, något som man har frågat Chomsky själv om.

Men vad Chomsky struntar i att nämna är att ett ganska avslöjande förbehåll kommer precis efter detta uttalande. Recensenten på *The Times* försöker ringa in ”Chomsky-problemet” (hans ord): Han är visserligen respekterad på sitt ursprungliga forskningsområde lingvistik men Chomskys politiska debattmetod är ofta ”irriterande naiv” och trots att författaren ”delar de flesta av Chomskys politiska åsikter” kan han ”inte läsa Chomskys politiska analyser utan att känna sig generad”.⁶⁹

Om Chomskys stil

Chomskys stil är inte akademisk utan snarare extremt polemisk. De som har andra åsikter är ”oseriösa” och intellektuellt defekta; icke-marxistiska gerillarörelser är alltid ”terrorister” eller ”fascister” av naturen. Som en recensent i *New York Times* nyligen observerade har Chomsky en irriterande ovana: ”När han håller med om ett påstående introducerar han det med ordet ”oomstritt” eller antyder att det härrör från ”respekterade källor”.⁷⁰

För de läsare som inte är bekanta med Chomskys moraliserande och nedlåtande stil har jag slumpmässigt plockat ut följande citat ur några av hans böcker som jag har refererat till i denna rapport – och de återfinns på nästan varje sida. De är inte resultatet av ett grundligt sökande utan snarare stickprov. Antalet klandrande pekpinnar är talrika och deras stora antal gör att de måste listas i slumpmässig ordning.

- Det som först måste framhållas, fast det borde vara uppenbart...
- Som alla någorlunda seriösa läsare håller med om...
- Ingen kan väl tvivla på...
- Den som har minsta tillstymmelse till ärlighet måste hålla med om...
- Det är ett påstående av det slag som ingen seriös människa gör om någon annan.
- Var och en som har förnuftet i behåll borde emotse det troliga resultatet med fruktan...
- ...en självklarhet som inte borde behöva förklaras.
- Som alla inser...
- Ingen med en gnutta förstånd i skallen skulle förklara...
- En läskunnig tonåring skulle kunna lista ut det på nolltid...
- Som varje rättänkande intellektuell förstår är det ett kriminellt beteende ...
- Ett uppenbart faktum som ingen seriös journalist kan bortse ifrån...
- Enligt olika rapporter som helt enkelt inte kan ignoreras...
- Men kultiverade människor förstår att...
- Få seriösa analytiker opponerade sig...

Originaltexten:

- The first point that must be stressed, though it should be obvious ...
- As all readers of even moderate seriousness agree ...
- It is, surely, not in doubt ...
- No one with even a shred of honesty would disagree ...
- That's the kind of claim that no serious person makes about anyone.
- Every sane person should be afraid of the likely reaction ...

- ... a truism that should be unnecessary to explain.
- As all recognize ...
- No one with even a shred of rationality defines ...
- It's something a literate teenager could figure out in a minute ...
- A criminal endeavor, as any right-thinking intellectual comprehends ...
- An obvious fact that no serious reporter will fail to take into account ...
- According to reports that cannot simply be ignored ...
- But the sophisticated understand that ...
- Few serious analysts took issue with ...

Det bör upprepas att detta inte är en akademikers utan en politisk manipulätors språk. En som försöker mobba läsaren att dra slutsatser som är "uppenbara" för alla utom för de "halvbildade".

Bakom den snälla-farbror-stilen finns det, påpekade en av hans kolleger, en ilsken ideolog som ges mer handlingsfrihet bara för att han är "mild i tonen".⁷¹ För att framkalla en storm av chomskyanska elakheter – hans gamle vän Christopher Hitchens har kallat honom för "en auktoritär personlighet", hans MIT-kollega Steven Pinker har sagt att han är en "tvättakta mobbare"⁷² – behöver man bara berömma USA, även om det sker med den bästa vilja i världen. När den före detta politiska fången och blivande presidenten i Tjeckien Václav Havel talade inför kongressen 1990 och tackade USA för att de höll upp ett hårt tryck mot dem som ockuperade hans land, skrev Chomsky ett brev till den radikale likasinnade Alexander Cockburn och kallade Havel för "moraliskt motbjudande" och "andefattig". Dessutom, lade han till, jämfört med USA och dess klienter "[var] Östeuropa under ryskt styre praktiskt taget ett paradiset".⁷³

Östeuropa var ett paradiset? Václav Havel är moraliskt motbjudande? Och Noam Chomsky är hedersdoktor i Uppsala?

Chomsky och vänsterkritiker

För de läsare som enbart har stött på Chomskys arbete genom den svenska debatten bör det påpekas att de som mest kraftfullt har kritiserat hans metoder ofta kommer från vänstern. Många på vänsterkanten och från mitten-vänstern, varav jag har citerat vissa ovan, har tagit starkt avstånd från de klumpiga metoder och den oärliga argumentationsteknik som den ”intellektuelle giganten” använder. Bland dem märks framstående skribenter, journalister och akademiker som Brad DeLong, Christopher Hitchens, Francis Wheen, David Aaronovitch, Nick Cohen, Michael Berube, Todd Gitlin, Oliver Kamm, Johann Hari, Michael Kazin, Stanley Hoffman, Pierre Vidal-Naquet, Camille Paglia, John Lloyd, Peter Beaumont, Marc Cooper, Adam Schatz, Jeff Weintraub och Paul Berman.⁷⁴ Tack och lov är det en omfattande lista.

Men Chomskys upphöjelse i Europa är underlig, den har mer att göra med den politiska omställningen bland de intellektuella efter Vietnamkriget än kvaliteten på hans forskning. Innan Vietnamkatastrofen var den traditionella amerikanska vänstern mycket illa berörd av Chomskys klumpiga metoder, vilket illustreras av Arthur Schlesingers kommentarer som citeras ovan. Den intellektuella socialisten Michael Walzer skrev i *New York Review of Books* att Chomskys ”styrka i alla fall inte är argumentation utan ideologiskt fördömande”.⁷⁵

Efter 11 september förfärades många ur vänstern av Chomskys omedelbara reaktion – hans förutsägbara önskan att beskylla våldtäktsoffret för våldtäkten – och gjorde ett försök att åter förpassa honom till ytterkanten. Sedan han jämfört attackerna i New York med Clintons bombning av en farmaceutisk fabrik i Somalia, i vilken en person dog, sa Jeffrey Isaac, skribent på vänstermagasinet *American Prospect*, att Chomsky ”är en smart man vars karriär som en offentlig intellektuell person har reducerats till absurditet av hans egen brist på omdöme”.⁷⁶ Isaac menade att argumentet som lades fram visserligen var ”fyndigt” men ”det är skillnad på att vara fyndigt och att vara intelligent, moraliskt seriös eller politiskt ansvarig. Denna skillnad har alltid undgått Chomsky”.

Detta är en viktig skillnad, eftersom de som publicerar Chomsky i Sverige (speciellt *Aftonbladet Kultur*) avvisar all kritik som kommer från ”höger” och all legitim kritik som kan avledas från denna.

Lingvisten

Om alla utom de med de allra tjockaste ideologiska skygglapparna erkänner svagheterna i hans politiska skrivande, hur är det då med hans lingvistiska verk? För lekmanen kan kommentarer från före detta medarbetare och kolleger ge en antydning.

Frederick Newmeyer, före detta ordförande i det amerikanska lingvistikföreningen och sedan lång tid beundrare av Chomsky, noterar att hans bidrag till forskningsfältet inte har åldrats väl: ”Det som blir kvar är en känsla av att Chomskys alltmer triumfalistiska retorik står i motsatt proportion till de faktiska empiriska resultat han kan peka på.”⁷⁷ Paul Postal, före detta elev till Chomsky och numera professor i lingvistik vid New York-universitetet säger att de problem som finns i Chomskys politiska också arbete återfinns i hans lingvistiska forskning. ”Efter många år”, sa Postal till tidskriften *New Yorker*, ”drog jag slutsatsen att allt han säger är osant. Han ljuger bara för att det är kul.”⁷⁸

Lingvisten Geoffrey K Pullum vid UCLA intar ofta motsatt ståndpunkt jämfört med alla andra och tar emot hans vänsterextrema politik med öppna armar men avvisar hans lingvistiska arbete:

”...Jag har läst dem sedan 1968 och jag är glad att de finns. Jag tror att ett engagerat vänsterpolitiskt skrivande behövs som balans mot det Chomsky helt riktigt ser som en anmärkningsvärt högerviden kultur som stöds av en förvånansvärt undergiven skara ledande nyhetsmedier. Jag önskar att jag kunde se samma värde i nyare syntaktiska teorier som jag kan se i de frihetliga socialistiska idéerna om ett mer rättvist och humant samhälle.”

Originaltexten:

... I have been reading them since 1968 and I am glad for their existence; I think highly engaged left-wing political writing is needed as a corrective to what Chomsky rightly sees as an astonishingly right-wing culture served by an amazingly subservient array of mainstream news media. I wish I could see as much merit in some recent syntactic theory as I can see in libertarian socialist ideals of a more equitable and humane society.⁷⁹

Och inte ens Uppsala universitets lingvistikprofessor Sven Öhman är imponerad. Han skriver i UNT att ”Chomsky är dock inte i någon mening lingvist”.

Chomsky leker med spekulatjonen att vår känsla för det grammatiskt korrekta emanerar ur ett slags ”naturlagar” inneboende i vår arvs massa. För detta finns dock inte tillstymmelse till empiriskt bevis, och torde ej heller kunna företas på grundval av Chomskys funderingar.⁸⁰

Slutsats

Det är i det närmaste omöjligt att på ett så här begränsat utrymme redogöra för Noam Chomskys hela meritförteckning vad gäller utelämnande av fakta, förvrängningar och rena lögnar. Men för dem som är mer än vagt bekanta med hans forskning är det lätt att komma fram till att Chomsky inte förtjänar Uppsala universitets akademiska imprimatur. För Chomsky fokuserar inte på att nyktert analysera data, utan på att skruva till fakta så att de passar till en förutbestämd slutsats.

Som Richard Posner noterade stöter man ofta på intressanta ”halvsanningar” i Chomskys texter, men dessa undermineras alltid av ”otillfredsställande metodologi”.⁸¹ Pulitzer Prize-belönade historikern Samatha Power funderar över Chomskys akademiska metod när hon recenserar *Hegemony and survival* i *The New York Times*: ”Han förlitar sig mycket på citat men identifierar sällan talaren eller skribenten. Fotnoterna ger upphov till mer frustration. Bill Clintons humanitära tanke bakom Kosovokriget förlöjligades ’av ledande militära och politiska analytiker’ i Israel får vi veta, men citatet leder bara till en av Chomskys egna böcker.”⁸²

Att Chomsky har uteslutits från huvudfåran är inte ett resultat av ”de etablerade mediernas” konspiration, vilket hans egen ”propagandamodell” skulle hävda, utan snarare ett rationellt gensvar på en lång räckta usel forskning och försvar av det oförsvarliga.⁸³ Hans akademiska imprimatur har blivit ett pålitligt varumärke, inte för hans rigorösa analys av politisk teori utan trots den – förutsatt att han fortsätter att producera rätt slutsatser, bryr sig hans anhängare inte särskilt mycket om metodologi.

Noter

1. David Herman (2005), "Global intellectuals poll". *Prospect Magazine*, november, <www.prospect-magazine.co.uk/article_details.php?id=7078>.
2. Anthony Flint (1995), "Divided legacy". *The Boston Globe*, 19 november.
3. Richard A Posner (2002), *Public intellectuals : a study of decline*. Cambridge, MA: Harvard University Press, sid 89.
4. <www.chomsky.info>.
5. Mark Laffery (2003), "Discerning the patterns of world order". *Review of International Studies*, vol 29, nr 4 (oktober), sid 587–604.
6. John H Summers (2005), "Why do historians ignore Noam Chomsky?" *History News Network*, 17 januari.
7. "Uppsala universitets hedersdoktorer till Linnés minne." Pressmeddelande 2007-02-13.
8. Arthur Schlesinger jr (1969), "Truman's speech & Noam Chomsky". *Commentary Magazine*, december, sid 4–10.
9. Ibid, sid 4–10.
10. Noam Chomsky (1987), *Chomsky reader*. New York: Pantheon, sid 27.
11. Den "nobla lögnen" är en vanlig debatteknik i den radikala vänstern. När historikern Ronald Radosh skrev för den socialistiska amerikanska tidningen *Dissent* blev han inkallad på ett redaktionsmöte för att diskutera sin kritik av sandinisternas framväxande diktatur i Nicaragua. "Du kan ha rätt i vad du skriver om sandinisterna", förmanade redaktören, "men så länge de attackerar av det amerikanska imperiet måste vi vara solidariska." Citat från Paul Hollander (2006), *The end of commitment : intellectuals, revolutionaries and political morality*. Chicago: Dee, sid 193.
12. För de artiklar där han kritiserar Chomsky har Morris, som skrivit en bok om Vietnams invasion av Kambodja och tidigare var anställd vid Harvarduniversitetet, ådragit sig skarp kritik från Chomskys anhängare och personer som förnekar folkorden i Kambodja, som Gareth Porter och Edward Herman. Chomsky hyllar Porter i *After the cataclysm* för att han "avslöjade tidigare lögnen om blodbad och väckte tvivel på de bevis som man fått fram i Kambodja".
13. Professor Thomas Nichols berättar om sina frustrerande försök att belägga ett citat: "För att hitta Chomskys källor i en enda fotnot måste läsaren alltså följa ett spår till två eller fler värdelösa citat som bara leder till en återvändsgränd där Chomsky långrandigt citerar sig själv." (I Peter Collier & David Horowitz, red (2004), *The Anti-Chomsky reader*. San Francisco, CA: Encounter, sid 49.) Morriscitatet kommer från "Chomsky on U S Foreign Policy". *Harvard International Review*, december-januari 1981.
14. Noam Chomsky & Edward S Herman (1979a), *The political economy of human rights*. Vol 2: *After the cataclysm*. London: South End Press, sid 137.
15. Noam Chomsky & Edward S Herman (1977), "Distortions at fourth hand." *The Nation*, 25 juni.
16. Ibid.

17. Chomsky & Herman (1979a), sid 160. I dessa avsnitt radar Chomsky upp sida efter sida med ursäkter och "bevis", som alla avslöjats sedan dess, och beskyller lokalbefolkningen och inte de röda khmererna för alla "övergrepp". Efter långa utläggningar där han tvivlar på att det över huvud taget har hänt något olämpligt under evakueringen, lägger Chomsky till några urskuldande rader som till exempel: "Om denna analys stämmer, som Twining vittnar om ..." Rapporten om evakueringens brutalitet avvisas helt.
18. Chomsky & Herman (1979a), sid 292.
19. Läsaren bör notera att sanningen faktiskt redan hade kommit fram när Chomskys skrift *After the cataclysm* publicerades i augusti 1979.
20. Chomsky & Herman (1979a), sid 290.
21. Brad DeLong (2002), "My very, very allergic reaction to Noam Chomsky : Khmer Rouge, Faurisson, Milosevic". 17 juni, <http://econ161.berkeley.edu/movable_type/archives/000155.html>. Denna person är den före detta förnekaren Ben Kiernan, som senare gjorde bot genom att grunda Cambodian Genocide Program vid Yale University.
22. På andra ställen upprepar Chomsky att "dödsfallen i Kambodja inte berodde på systematisk slakt och svält som organiserades av staten..." Notera att han använder det mer godartade och dubbeltydiga ordet "dödsfall" i stället för "avrättningar" eller "mord".
23. Chomsky & Herman (1979a), sid 291.
24. DeLong(2002).
25. Anthony Lewis (1997), "It tolls for thee." *New York Times*, 23 juni.
26. Neil Sheehan (1998), *A bright, shining lie*. London: Pimlico, sid 720.
27. Stanelly Karnow (1997), *Vietnam : a history*. London: Penguin, sid 543.
28. Noam Chomsky & Edward Herman (1979b), *The political economy of human rights*. Vol 1: *The Washington connection and third world fascism*. Boston: South End Press, sid 341.
29. Chomsky & Herman (1979b), sid 384, nr 27. Detta måste då också inkludera invånarna i Hue som fortfarande uppmärksammar årsdagen av massakern varje år.
29. Detta är ännu ett bisarrt exempel på när Chomsky befinner sig på så många olika sidor i en fråga att man inte har en aning om vad han faktiskt tror. Till exempel, att påstå att det stulna dokumentet är en förfälskning och sedan, i samma andetag, påstå att det är "felöversatt" och "inte ens påstår att några civila har avrättats" är helt enkelt bisarrt. Varför skulle amerikaner och sydvietnameser skapa en förfälskning som försvarar fienden?
31. Noam Chomsky & Edward Herman (1979b), sid 348.
32. Ibid, sid 346. I volym 2 av *The political economy of human rights*, varnar Chomsky läsarna för en källa som visserligen är kritisk mot USA:s politik i Vietnam men ändå upprepar "standardmyterna" om Huemassakern och därför bör bemötas med skepsis (sid 305, nr 12).
33. Paul Anderson & Kevin Davey (1994), "American dissident". *New Statesman & Society*, 3 juni.
34. Radio Hanoi. Texten till sändningen finns här: <<http://no-treason.com/Starr/3.html>>.
35. Noam Chomsky (1970), "In North Vietnam". *New York Review of Books*, vol 15, nr 3, 13 augusti.

36. Västerländska journalister fick inte komma in i Vietnam efter 1975, så det är svårt att med säkerhet säga hur många som avrättades av de invaderande kommunisterna.
37. Noam Chomsky (2002), *American power and the new mandarins*. Rev ed. New York: The New Press, sid 137 not 56.
38. Chomsky & Herman (1979b), sid 28.
39. Lewis Sorley (2000), *A better war : the unexamined victories and final tragedy of America's last years in Vietnam*. New York: Harcourt, sid 46.
40. Keith Windschuttle (2003), "The hypocrisy of Noam Chomsky". *The New Criterion*, vol 21, nr 9, maj.
41. Ordfront (2003), Brev från Noam Chomsky till Ordfront, avsänt 2003-12-07, <www.manifest.se/balkan/chomsky.html>.
42. Diane Johnstone (2003), *Fools' crusade : Yugoslavia, NATO and Western delusions*. New York: Monthly Review Press.
43. Ordfront (2003).
44. Se Francis Wheen, Oliver Kamm & David Aaronovitchs omfattande undersökningar kring Chomskys åsikter i frågan och hans stöd, inte för Diane Johnstones krav på yttrandefrihet, utan för hennes slutsatser. Det framgår tydligt att han delar hennes "skepsis" inför folkmorden i Srebrenica. Som så ofta är fallet är hans nuvarande åsikt dold bakom så många omskrivningar att det inte är helt klart vad han tror. Inspelade filmer från massakrerna, den omfattande kritiken från professionella forskare och offer har, verkar det som, tvingat Chomsky att ta ett steg tillbaka i denna fråga, <http://oliverkamm.typepad.com/blog/2006/03/chomsky_the_gua.html>.
46. RTS Online (2006), "On the NATO bombing of Yugoslavia : Noam Chomsky interviewed by Danilo Mandic", 25 april.
47. Peter Hudis (1999), "Chomsky ignores lessons of wars in Kosovo". *The Journal of Marxist-Humanism*, <<http://libcom.org/library/chomsky-kosovo-marxist-humanism>>.
48. RTS Online (2006).
49. Hur otroligt det än låter så förnekade *Living Marxism* också folkmordet i Rwanda. Se Guardians behandling av detta: Chris McGreal (2000), "Genocide, what genocide?" *The Guardian*, 20 mars.
50. RTS Online (2006).
51. *The Guardian* (2000), "Poison in the well of history", 15 mars 2000.
52. Michael Berube (2006), "A simple request," Le Blog Bérubé, 22 juni, <www.michaelberube.com/index.php/weblog/a_simple_request>.
53. B92 (2001), "On 9-11: Noam Chomsky interviewed by Svetlana Vukovic & Svetlana Lukic", 19 september.
54. *Washington Post* (2003), "Hegemony or survival : Noam Chomsky debates with Washington Post readers". 26 november.
55. *Socialisten* (2001), "De afghanska talibanerna : häxbrygd av fundamentalism, opium, terror", nr 55, november.
56. Peter Kadhammar (2001), "Attacken mot USA : nu väntar de på hämnden". *Expressen*, 13 september.

57. Mikael van Reis (2002), "Går makt före rätt?" *Göteborgs-Posten*, 10 september. Det finns dussintals liknande referenser i svenska medier, men de som citeras ovan borde räcka. Påståendet om ett samarbete mellan CIA och bin Ladin har uppnått status som odiskutabelt faktum tack vare otaliga – och oemotsagda – upprepningar.
58. Richard Minitzer (2005), *Disinformation : 22 media myths that undermine the war on terror*. Washington, DC: Regnery, sid 13. CIA:s chef i Islamabad under kriget i Afghanistan, Milton Bearden, förnekar bestämt allt samröre och ber den som kan, att lägga fram bevis på att han givit pengar inte bara till bin Ladin utan till vilken "afghanarab" som helst. Det bör påpekas att Bearden högljutt har kritiserat både George W Bush och krigen i Afghanistan och Irak.
59. Peter Bergen (2001), *Holy war, Inc : inside the secret world of Osama Bin Laden*. New York: Free Press, sid 64.
60. Gösta Hultén (2005), "Ska vi skicka fler svenska soldater till USAs krig?" *Aftonbladet*, 7 juni.
61. Steve Coll (2004), *Ghost wars : the secret history of the CIA, Afghanistan, and Bin Laden, from the Soviet invasion to September 10, 2001*. New York: Penguin, sid 87.
62. Larissa MacFarquhar (2003), "The Devil's accountant". *The New Yorker*, 31 mars, sid 64.
63. Collier & Horowitz, red (2004), sid 236.
64. John Williamson (2004), "Chomsky, language, World War II and me", i Collier & Horowitz, red (2004), sid 233–240.
65. Åsa Linderborg (2005), "Selektiv tystnad". *Aftonbladet*, 25 oktober.
66. *Time Magazine* (1966), "Vengeance with a smile", 15 juli.
67. Posner (2002), sid 87.
68. Claes Arvidsson (2006), "Vad är det egentligen karl'n säger?" *Svenska Dagbladet*, 5 juni.
69. Paul Robinson (1979), "The Chomsky problem". *New York Times*, 25 februari.
70. Samantha Power (2004), "'Hegemony or survival': the everything explainer". *The New York Times*, 4 januari.
71. MacFarquhar (2003).
72. Ibid.
73. Alexander Cockburn (1995), *The golden age is in us*. London: Verso, sid 149–151.
74. Paglia, den kända heterodoxa "lesbiska feministen", kallade Chomskys politiska texter "halvgalna", se <www.salon.com/opinion/feature/2006/10/27/paglia/index_np.html>.
75. *New York Review of Books* (1984), "Chomsky's 'fateful triangle' : an exchange", 16 augusti.
76. Jeffrey Issac (2001), "Response to Noam Chomsky". *The American Prospect*, 22 oktober.
77. Oliver Kamm (2005), "Against Chomsky". *Prospect*, november.
78. MacFarquhar (2003).
79. <<http://linguistlist.org/issues/8/8-765.html>>.

80. Sven Öhman (2007), "Chomsky är ingen lingvist". *Uppsala Nya Tidning* 9 februari.

81. Posner (2002), sid 88.

82. Power (2004).

83. Chomsky väljer ofta att se den ljusa sidan i de mest brutala situationer. Sålunda menar han att evakueringen av Phnom Penh – som blev startskottet för röda khmerernas folkmord – faktiskt "räddade många liv". Eller ta min personliga favorit: "De japanska bombningarna av Pearl Harbor fick många mycket positiva konsekvenser."